

JĒKABS GRAUBIŅŠ (1886.16.IV - 1960.3.XII) - komponists, mūzikas folklorists un zinātnieks, profesors. Dzimis Rožupes pagasta Aptekās (agrāk Preiļu pag.). Komponista vecāki Aptekās ienākuši 1868.gadā no Bauskas apriņķa Grievaltas pagasta. 1887.gada rudenī Graubiņu ģimene bija spiesta atstāt rentes mājas Aptekās un pārcelties uz Grievaltas pagastu. Kaut arī Jēkaba Graubiņa dzīslās ritēja zemgaliešu asinis un dzimtajā Latgalē nodzīvots tikai nedaudz vairāk kā gads, viņš sevi uzskatīja par latgalieti. Tas redzams no viņa iesāktā darba "Mans mūžiņš nodzīvots", kura pirmā nodaļa saucas "Latgalītes zvirbulēns Zemgalē čivināja". Jēkabs Graubiņš beidzis Latvijas konservatoriju (1923). Bijis Latvijas konservatorijas pedagogs (1938 - 1950), profesors (no 1945). Viņa darbība mūzikas laukā ir plaša, daudzveidīga un nozīmīga. Sevišķa nozīme ir viņa daudzajām bagātīgi izstrādātajām latviešu tautasdziesmu apdarēm korim. Viņam ir 100 tautasdziesmu apdares korim, bet savās kompozīcijās viņš izmantojis pavisam 540 tautasdziesmu melodijas. Komponējis arī oriģināldziesmas korim, darbus simfoniskajam orķestrim, klavierēm, čellam, koklēm, instrumentālo kameramūziku, kantātes, mūziku etnogrāfiskajiem uzvedumiem. Viņa daiļradē pavisam ir 210 oriģināldziesmas, 90 solo dziesmas, 4 dziesmu cikli, 10 skaņdarbi orķestrim, 6 kantātes, 7 instrumentālās kameramūzikas darbi, daudz kompozīciju klavierēm, 10 kompozīcijas vijolei, vairākas kompozīcijas čellam, koklei un mežragam, fantāzija ērģelēm, mūzika 6 etnogrāfiskajiem uzvedumiem. Viņš ir viens no izcilajiem latviešu mūzikas folkloristiem, mūzikas teorētiķiem un kritiķiem. Viņa spalvai pieder arī ap 2000 publicētu rakstu mūzikas kritikā. Miris Rīgā, apbedīts Rīgā, 2.Meža kapos. Jēkabam Graubiņam viņa dzimtajā Preiļu novadā, pie Rožupes pamatskolas, 1986.gada 24.aprīlī uzstādīts piemiņas akmens. Jēkaba Graubiņa vārdā nosaukta Līvānu bērnu mūzikas skola.

Jēkabs Graubiņš